

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2021, sp. zn. 6 Tdo 1175/2021, ECLI:CZ:NS:2021:6.TDO.1175.2021.1

Číslo: 2/2023

Právní věta:

Obviněná právnická osoba může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání takto označené učiněné jejím opatrovníkem nebo zmocněncem, byť je jím advokát, se za dovolání nepovažuje. Nejvyšší soud o něm proto nerozhoduje, ale naloží s ním způsobem, který zákon pro takový případ stanoví v § 265d odst. 2 věta třetí tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.11.2021

Spisová značka: 6 Tdo 1175/2021

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dovolání, Obhájce, Právnická osoba

Předpisy: § 265d odst. 2 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Dotčená rozhodnutí:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. června 2002, sp. zn. [3 Tdo 294/2002](#), uveřejněné pod číslem 28/2003 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2007, sp. zn. [11 Tdo 494/2007](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2004, sp. zn. [3 Tdo 101/2004](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2021, sp. zn. [4 Tdo 552/2021](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 2. 2003, sp. zn. [6 Tdo 205/2003](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 11. 2019, sp. zn. [11 Tdo 1044/2019](#)

Usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2018, sp. zn. [IV. ÚS 2527/18](#)

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného P. L. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 5. 2021, sp. zn. 3 To 423/2020, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Blansku pod sp. zn. 1 T 156/2019.

I.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Okresního soudu v Blansku ze dne 7. 10. 2020, sp. zn. 1 T 156/2019, byl obviněný P. L. (dále též jen „obviněný“, případně „dovatel“) uznán vinným zločinem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, jehož se podle jeho skutkových zjištění dopustil způsobem specifikovaným ve výroku rozsudku.

2. Obviněný byl za tento zločin odsouzen podle § 240 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 2 roků, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 roků. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku byl obviněnému dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu nebo člena statutárního orgánu obchodních společností a družstev na dobu 3 roků. Citovaným rozsudkem bylo rozhodnuto také o dvou spoluobviněných, a to obviněné obchodní společnosti S., jež byla uznána vinou zločinem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, a obviněném Z. K., který byl naopak zproštěn obžaloby.

3. O odvoláních obviněného P. L. a dalších spoluobviněných proti tomuto rozsudku rozhodl Krajský soud v Brně usnesením ze dne 19. 5. 2021, sp. zn. 3 To 423/2020, jímž je podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti citovanému usnesení krajského soudu podal obviněný P. L. prostřednictvím svého obhájce dovolání, jež opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný má za to, že v jeho věci došlo k porušení zásady presumpce neviny a z ní vyplývajícího pravidla *in dubio pro reo*, přičemž je možné dovést situaci tzv. extrémního nesouladu mezi skutkovými a právními závěry soudů.

5. Dovatel se domnívá, že nedošlo k náležitému posouzení subjektivní stránky trestného činu, pro jehož spáchání byl odsouzen. Z důkazů, na které soudy obou stupňů v rámci jejich hodnocení odkazují, nevyplývá, že by jednal úmyslně. Listinné důkazy včetně spisu Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj vypovídají o tom, že jako jednatel vždy postupoval v souladu s listinnými podklady, které mu byly řádně předloženy a odůvodňovaly jeho kroky, jež byly z jeho pohledu správné. Ve vztahu k uvedenému soudy neposkytly dostatečné odůvodnění.

6. Následně obviněný uvádí, že nemohl vědět, že daná plnění neproběhla, když sám nekontroloval příslušné zakázky. To činili k tomu povolání zaměstnanci obchodní společnosti S., od kterých vždy obdržel předávací protokol a další podklady vedoucí k odsouhlasení příslušné účetní operace. Nemůže po něm být požadováno, aby jako jednatel obchodní společnosti osobně kontroloval každou operaci a provedení všech konkrétních prací probíhající v rámci její činnosti. Soudy podle obviněného neprovedly jediný důkaz, z něhož by vyplynulo, že se jako jednatel úmyslně snažil vytvořit fiktivní smluvní vztah mezi obchodní společností S. a obchodní společností M. Ze všeho výše uvedeného podle dovatele vyplývá, že bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces.

7. Závěrem svého dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně a podle § 265m odst. 1 tr. ř. vydal rozsudek o jeho

zproštění obžaloby.

8. Citované usnesení odvolacího soudu napadla podáním vyhotoveným opatrovníkem a označeným jako dovolání i obviněná právnická osoba – obchodní společnost S. Navrhla v něm, aby z důvodů jí vyložených bylo usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 5. 2021, sp. zn. 3 To 423/2020, podle § 265k tr. ř. zrušeno a věc byla podle § 265l odst. 1 tr. ř. vrácena Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

9. Nejvyšší státní zástupce se k dovolání obviněného, jehož opis mu byl doručen dne 18. 10. 2021, a k podání obviněné právnické osoby, jehož opis mu byl doručen dne 15. 10. 2021, dosud nevyjádřil.

III.

Přípustnost dovolání a obecná východiska rozhodování

10. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda jej podala oprávněná osoba. Shledal přitom, že dovolání obviněného P. L. je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř. Dále zjistil, že toto dovolání bylo podáno oprávněnou osobou [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

11. Podání označené jako dovolání učiněné obviněnou právnickou osobou – obchodní společností S. prostřednictvím jí ustanoveného opatrovníka JUDr. R. R. nebylo Nejvyšším soudem posouzeno jako dovolání, a to s ohledem na povinnost obviněného plynoucí z ustanovení § 265d odst. 2 tr. ř. – zde bez rozdílu, zda jde o osobu fyzickou či právnickou – podat dovolání prostřednictvím obhájce. Podle jeho znění může obviněný podat dovolání pouze prostřednictvím obhájce (věta první). Citované ustanovení (jeho věta druhá) současně upravuje důsledky spojené s nesplněním takto formulovaného požadavku, neboť stanoví, že podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno; o tom musí být obviněný poučen (§ 125 odst. 3 tr. ř.). V této souvislosti Nejvyšší soud konstatuje, že rozhodnutí odvolacího soudu, jež obviněná právnická osoba specifikovaným podáním napadala, obsahuje zákonem požadované poučení obviněného. Zbývá dodat, že citované ustanovení (§ 265d odst. 2 tr. ř.) upravuje (věta třetí) i způsob, jak naloží Nejvyšší soud s takovým podáním (Nejvyšší soud o takovém podání nerozhoduje, ale ...). Protože osobu ustanoveného opatrovníka nelze ztotožňovat s osobou zvoleného či ustanoveného obhájce (viz níže), který jako jediný je oprávněn podat za obviněného dovolání, bylo třeba s podáním opatrovníka obviněné právnické osoby naložit způsobem, který zákon stanoví pro takový případ v § 265d odst. 2 věta třetí tr. ř.

12. Z uvedených důvodů Nejvyšší soud nerozhodoval o tomto podání obviněné právnické osoby (a proto ani jeho obsah blíže nezmínil v části II. odůvodnění tohoto rozhodnutí). Zvolený postup je ve shodě s procesním řešením, které již v obdobných případech Nejvyšší soud v minulosti zaujal. V uvedeném směru lze odkázat např. na věci vedené pod sp. zn. 4 Tdo 530/2018, sp. zn. [11 Tdo 1044/2019](#) či sp. zn. [4 Tdo 552/2021](#).

13. V prvně označené věci (vedené pod sp. zn. 4 Tdo 530/2018) dospěl Nejvyšší soud k závěru, že nemůže jako dovolání, o němž by měl procesně rozhodnout, posoudit podání, které obviněná právnická osoba podala prostřednictvím zmocněnce, jímž byl, jako v případě nyní posuzovaném, rovněž advokát. Na nemožnost takového posouzení poukázala již ve svém vyjádření k takovému podání státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství, která tak učinila na základě následující argumentace: Je tedy zřejmé, že jmenovaný advokát v předmětném trestním řízení vystupoval za splněných podmínek § 34 odst. 2 zákona č. 418/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce „t. o. p. o.“), tak, že činil úkony za označenou právnickou osobu, a tudíž byl ve

smyslu § 34 odst. 6 t. o. p. o. vybaven stejnými právy a povinnostmi jako jeho zmocnitelka, proti níž bylo toto trestní řízení vedeno. Tím se v uvedené souvislosti především rozumí umožnění jejího práva na obhajobu cestou zvolení jejího obhájce, a to ve smyslu obsahového naplnění takového oprávnění tak, jak je zakotveno v § 2 odst. 13 tr. ř. a v jeho jednotlivých aspektech specifikováno v § 33 tr. ř. Obviněná právnická osoba může mít v trestním řízení vedle zástupce také obhájce. Nadpis § 35 t. o. p. o. „Obhájce“ jako by naznačoval, že se ustanovení z těchto důvodů omezuje jen na jeden projev práva na obhajobu, kterým je právo na obhájce, ale obsah § 33 odst. 1 tr. ř. předpokládá uplatnění práva na obhajobu právnické osoby v identickém rozsahu jako u osoby fyzické, toliko s vyloučením nutné obhajoby. Dostupný spisový materiál přitom nevypovídá nic o tom, že by zmocněnec obviněné právnické osoby postupoval výše uvedeným způsobem, a tedy že by jí zvolil obhájce tak, aby v daném trestním řízení měla vedle svého zplnomocněného zástupce také obhájce ve smyslu § 35 odst. 1 t. o. p. o., neboť z něj vyplývá, že ustanovení § 34 t. o. p. o. nemá vliv na právo obviněné právnické osoby na obhajobu. Toto specifické oprávnění, identické se shora uvedenou výjimkou se založením práva obviněné fyzické osoby na obhajobu prostřednictvím zvoleného obhájce (§ 37 odst. 1 věta první tr. ř.), by totiž muselo být podloženo tomu odpovídající smlouvou o poskytování právních služeb podle příslušných ustanovení zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, jakož i na ni navazující plnou mocí, udělenou k výkonu obhajoby v tam označeném trestním řízení a z hlediska rozsahu uděleného zplnomocnění specifikovanou v případě, že nepůjde o tzv. generální plnou moc. Jestliže bylo dovolání obviněné právnické osoby podáno prostřednictvím jejího zmocněnce, pak nebyl respektován zákonný požadavek, vyplývající z povahy dovolání jako mimořádného opravného prostředku, určeného k nápravě nejzávažnějších vad rozhodnutí ve věci samé a s tím spojené právní náročnosti zpracování nezbytné dovolací argumentace, zaručené pro všechny obviněné bez rozdílu právě prostřednictvím kvalifikovaného obhájce tak, jak je vyjádřeno v ustanovení § 265d odst. 2 tr. ř. Podle tohoto ustanovení může obviněný podat dovolání pouze prostřednictvím obhájce, jinak se jeho podání nepovažuje za dovolání. Z těchto důvodů není možno s výše uvedeným podáním dovolatelky, které nebylo vyhotoveno jejím obhájcem, tedy nebylo učiněno jeho prostřednictvím, spojovat jakékoliv účinky vztahující se k dovolání a řízení o něm, a k jeho obsahu nelze v dovolacím řízení přihlížet (k tomu viz přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2007, sp. zn. [11 Tdo 494/2007](#), publikované pod č. T 993. v sešitě 35 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, který vydávalo Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2007).

14. Nejvyšší soud v označené věci při zdůvodnění svého postupu podle § 265d odst. 2 věty třetí tr. ř. argumentoval takto: Podle § 34 odst. 2 t. o. p. o. si obviněná právnická osoba může zvolit zmocněnce. Podle § 35 odst. 1 t. o. p. o. platí, že ustanovení § 34 t. o. p. o. nemá vliv na právo obviněné právnické osoby na obhajobu. Z uvedených ustanovení tedy vyplývá, že obviněná právnická osoba se může v trestním řízení nechat zastupovat zmocněncem a obhájcem, přičemž ovšem jde o dva odlišné subjekty. Jinak řečeno, zmocněnec právnické osoby nemá postavení obhájce obviněné právnické osoby a obhájce obviněné právnické osoby nemá postavení zmocněnce. Současně podle § 1 odst. 2 t. o. p. o. nestanoví-li tento zákon jinak, použije se trestní zákoník, v řízení proti právnické osobě trestní řád a v řízení o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních přiměřeně zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, není-li to z povahy věci vyloučeno. Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob neupravuje jinak otázku řízení o dovolání. Proto i v případě dovolání podaného právnickou osobou platí ustanovení § 265d odst. 2 tr. ř., podle kterého musí být dovolání obviněného, tedy i obviněné právnické osoby, podáno prostřednictvím obhájce, a pokud tomu tak není, nelze ho považovat za dovolání. O tomto byla obviněná právnická osoba výslovně poučena v rozhodnutí soudu druhého stupně, včetně následku nedodržení tohoto postupu. Nejvyšší soud považuje za nutné zdůraznit, že přestože u obviněných právnických osob není dán institut nutné obhajoby, tak ten nelze zaměňovat s povinností podat dovolání prostřednictvím obhájce (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 649).

15. S řešením, které zaujal Nejvyšší soud, se ztotožnil i Ústavní soud, jenž v reakci na ústavní stížnost stěžovatelky ve svém usnesení ze dne 18. 12. 2018, sp. zn. [IV. ÚS 2527/18](#), uvedl následující: Argumentaci stěžovatelky nemohl Ústavní soud přisvědčit. Z ústavního pořádku nevyplývá nárok na podání dovolání či jiného mimořádného opravného prostředku. Současně však platí, že jsou-li mimořádné opravné prostředky právním řádem připuštěny, nemůže se rozhodování o nich ocitnout mimo ústavní rámec ochrany základních práv jednotlivce, tzn. především práva na spravedlivý proces (viz např. náleze ze dne 11. 2. 2004, sp. zn. [Pl. ÚS 1/03](#), č. 153/2004 Sb.; všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <https://nalus.usoud.cz>). K tomu však v dané věci nedošlo. Nejvyšší soud aplikoval jednoznačné a určité ustanovení trestního řádu, které zakotvuje podmínku povinnosti podávání dovolání prostřednictvím obhájce. Jakkoliv taková podmínka může obecně být pro obviněné osoby zatěžující a v některých případech se může zdát dokonce zbytečná (kupříkladu v trestních věcech vedených proti právním odborníkům nebo obchodním společnostem vybaveným vlastním rozsáhlým právním aparátem), nelze ji podle Ústavního soudu označit za protiústavní, neboť je přiměřeným řešením zákonodárcem sledovaného legitimního cíle nezatěžovat Nejvyšší soud nekvalifikovanými a lehkovážnými podáními. Vzhledem k výše uvedenému závěru ohledně mimořádnosti tohoto opravného prostředku je pak povinností účastníků řízení respektovat toto rozhodnutí zákonodávce. Hrozbu odepření přístupu k soudu kupříkladu z důvodu nemajetnosti pak řeší jiné právní instituty. Nejvyšší soud postupoval v souladu s příslušnými ustanoveními trestního řádu a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, čemuž nemůže Ústavní soud nic neústavního vytknout. Podmínku podání dovolání obhájcem nepovažuje Ústavní soud v případě stěžovatelky za přehnaně zatěžující a porušující její práva. Ve splnění této podmínky jí podle uvedeného vyrozumění, jakož i obsahu samotné ústavní stížnosti, žádné objektivní podmínky nebránily (na rozdíl například od případu, který Ústavní soud rozhodoval nálezem ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. [II. ÚS 1967/18](#)). Jde-li o formu vyřízení stěžovatelčina podání, tak i tu určuje explicitně § 265d odst. 2 tr. ř.

16. Ve zbývajících dvou výše označených věcech reagoval Nejvyšší soud na podání označená jako dovolání, která za obviněné právnické osoby podali ustanovení opatrovníci. Ve věci vedené pod sp. zn. [11 Tdo 1044/2019](#) poukázal Nejvyšší soud při posouzení takového podání na ustanovení § 265d odst. 2 tr. ř. a v návaznosti na to zmínil, že podle § 265d odst. 2 věty první tr. ř. však může být dovolání ze strany obviněného, a to i v rámci řízení vedeného podle zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob, ve znění pozdějších předpisů (viz § 1 odst. 2 t. o. p. o.), podáno právě jen prostřednictvím obhájce, nikoli jinou osobou.

17. Obdobně Nejvyšší soud postupoval i ve věci vedené pod sp. zn. [4 Tdo 552/2021](#), v níž své rozhodnutí nezabývat se takovým podáním jako dovoláním podrobně rozvedl, neboť mimo jiné zmínil, že okresním soudem ustanovený opatrovník po celou dobu řízení vystupoval jako opatrovník obviněné právnické osoby, za opatrovníka obviněné právnické osoby se také označoval při veškeré komunikaci s orgány činnými v trestním řízení a jako opatrovník se také označil v podaném dovolání a při udělení souhlasu s projednáním dané trestní věci u Nejvyššího soudu v neveřejném zasedání. Nejvyšší soud ve svém podání adresovaném ustanovenému opatrovníkovi dále uvedl, že podle § 34 odst. 4 t. o. p. o. nemůže za právnickou osobu činit úkony v řízení osoba, která je obviněným, poškozeným nebo svědkem v téže věci. Podle § 34 odst. 5 t. o. p. o. není-li osoba uvedená v § 34 odst. 4 t. o. p. o. určena ve stanovené lhůtě, nebo právnická osoba nemá osobu způsobilou činit úkony v řízení, popřípadě právnické osobě nebo jejímu zmocněnci prokazatelně nelze doručovat písemnosti, předseda senátu a v přípravném řízení soudce ustanoví právnické osobě opatrovníka. Osobu lze ustanovit opatrovníkem jen s jejím souhlasem. Opatrovníkem nelze ustanovit osobu, o níž lze mít důvodně za to, že má takový zájem na výsledku řízení, který odůvodňuje obavu, že nebude řádně hájit zájmy právnické osoby. Usnesení o ustanovení opatrovníka se oznamuje tomu, kdo je ustanovován opatrovníkem, a nevylučuje-li to povaha věci, též právnické osobě. Podle § 35 odst. 1 t. o. p. o. ustanovení § 34 t. o. p. o. nemá vliv na právo obviněné právnické osoby na obhajobu. Z uvedených ustanovení tedy vyplývá, že obviněná právnická osoba se může v trestním řízení nechat

zastupovat opatrovníkem a obhájcem, přičemž ovšem jde o dva odlišné subjekty. Jinak řečeno, opatrovník právnické osoby nemá postavení obhájce obviněné právnické osoby a obhájce obviněné právnické osoby nemá postavení opatrovníka. Současně podle § 1 odst. 2 t. o. p. o. nestanoví-li tento zákon jinak, použije se trestní zákoník, v řízení proti právnické osobě trestní řád a v řízení o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních přiměřeně zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, není-li to z povahy věci vyloučeno. Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob neupravuje jinak otázku řízení o dovolání. Proto i v případě dovolání podaného právnickou osobou platí ustanovení § 265d odst. 2 tr. ř., podle kterého musí být dovolání obviněného, tedy i obviněné právnické osoby, podáno prostřednictvím obhájce, a pokud tomu tak není, nelze ho považovat za dovolání. O tom byla obviněná právnická osoba výslovně poučena v rozhodnutí soudu druhého stupně, včetně následku nedodržení tohoto postupu. Nejvyšší soud považuje za nutné zdůraznit, že přestože u obviněných právnických osob není dán institut nutné obhajoby, tak ten nelze zaměňovat s povinností podat dovolání prostřednictvím obhájce (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 649).

18. V nyní posuzované věci není důvod k učinění odlišného závěru. Senát č. 6 rozhodující v této věci sdílí argumentaci uvedenou výše, z níž jednoznačně plyne, že podání učiněná zmocněncem či opatrovníkem obviněné právnické osoby, byť označená jako dovolání, nelze posoudit jako tento mimořádný opravný prostředek, neboť nebyla učiněna osobou, kterou zákon v ustanovení § 265d odst. 2 věte první tr. ř. určuje k vyhotovení takového mimořádného opravného prostředku (dovolání). Proto, jak již bylo zmíněno, nebylo podání JUDr. R. R. posouzeno jako dovolání obviněné právnické osoby a bylo s ním naloženo způsobem upraveným v § 265d odst. 2 věte třetí tr. ř.

19. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda obviněným P. L. vznesené námitky naplňují jím uplatněný dovolací důvod.

20. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí – s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu – vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

21. Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že ve smyslu § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k této Úmluvě.

22. Ze skutečností uvedených výše vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou zásadně v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popřípadě i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva

(trestního, ale i jiných právních odvětví).

23. Z hlediska rozhodování dovolacího soudu je vhodné připomenout, že Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy. Fundovanou argumentaci tohoto mimořádného opravného prostředku má zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem - advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

24. Na podkladě těchto východisek přistoupil Nejvyšší soud k posouzení dovolání obviněného.

IV. Důvodnost dovolání

25. Námitky dovolatele nelze hodnotit ani jako formálně naplňující jím zvolený důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť nenapadají nesprávnost hmotně právního posouzení skutkového stavu, nýbrž samotná skutková zjištění soudu prvního stupně. Nejvyšší soud není v rámci dovolacího řízení oprávněn přezkoumávat skutková zjištění soudu prvního stupně a s výjimkou tzv. extrémního nesouladu musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak jej popsali soud prvního stupně ve výroku odsuzujícího rozsudku.

26. Přestože dovolatel namítá, že napadená rozhodnutí jsou zatížena vadou tzv. extrémního nesouladu, dovolací soud tento jeho závěr nesdílí. Rozhodnutí trpící vadou extrémního nesouladu by obsahovalo taková skutková zjištění, která nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení nebo jsou dokonce s nimi přímo v rozporu. Za případ extrémního nesouladu naopak nelze považovat situaci, kdy hodnotící úvahy soudů splňují požadavky formulované zněním § 2 odst. 6 tr. ř., ústí do skutkových a právních závěrů, jež jsou z obsahu provedených důkazů odvoditelné postupy nepřičítacími se zásadám logiky a požadavku pečlivého uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu, avšak jsou odlišné od pohledu obviněného.

27. Námitky dovolatele v podstatě spočívají v tom, že soudům obou stupňů vytýká nedostatečné důkazní podložení závěrů o naplnění subjektivní stránky trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 tr. zákoníku. V návaznosti na tuto výhradu obviněný uvádí, že rozhodnutí soudů neobsahuje přijatelné odůvodnění jejich závěru o úmyslném spáchání zmíněného trestného činu. Ani jedné z těchto rovin jeho argumentace nelze přisvědčit, neboť soudy nižších stupňů se touto obhajobou obviněného zabývaly a své závěry v dostatečném rozsahu a přesvědčivě vyložily. V případě soudu prvního stupně Nejvyšší soud odkazuje zejména na odůvodnění jeho rozsudku, kde tento soud odmítá tvrzení obviněného o chybějící vědomostní složce zavinění, tedy že by nevěděl o tom, že daná plnění reálně neprobíhala. Vycházel přitom jak ze samotné výpovědi obviněného, tak z výpovědi svědkyně V. F., účetní obchodní společnosti S., a svědka M. F. a rovněž z dlouholetého přátelského vztahu mezi dovolatelem a tímto svědkem. Uvedené pak soud prvního stupně podtrhl úvahou, že „... sám obžalovaný uvádí, že v podstatě žádné jiné subjekty na pomocné a uklízecké práce nebyly sjednány“, čímž odkazuje na skutečnost, že tyto subjekty neměly žádné zaměstnance, kteří by vykonali zadané práce. Dále zmiňuje, „... že jde o smluvní ujednání týkající se jednoznačně největších a nejzásadnějších akcí obchodní společnosti S. Pokud jde o vědomost o reálném provedení prací, jejichž potřebu pro společnost měl obžalovaný P. L. sám zjistit a zajistit, nelze si představit, že by pak tento jednatel společnosti při zakázkách v milionových hodnotách se nezajímal o to, zda jsou tyto práce prováděny, jak jsou prováděny, kým jsou prováděny, v jaké kvalitě jsou prováděny a vůbec nenavštěvoval žádné místo, kde měly být vykonávány ...“, přičemž „... svědek M. F., známý obžalovaného, tvrdí, že obžalovaný věděl o tom, že jeho společnost nemá žádné zaměstnance“. Odvolací soud v tomto směru přijal hodnocení soudu prvního stupně a ve svém usnesení rovněž poukázal na rozpory mezi výpověďmi obviněného a svědka M. F., přičemž odmítl snahu dovolatele zbavit se trestní odpovědnosti tvrzením, že v podstatě o ničem nevěděl.

28. Nejvyšší soud nemůže soudu prvního ani druhého stupně vytknout chybné hodnocení důkazů, resp. nějaké zásadní pochybení zakládající vadu takové úrovně, jež by odůvodnila závěr o existenci tzv. extrémního nesouladu, a tím i porušení ústavně garantovaných práv dovolatele, na něž by bylo třeba reagovat vydáním kasačního rozhodnutí.

29. Z uvedeného hodnocení dovolání obviněného plyne, že ten v něm uplatnil výhradně námitky, které se s použitým dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. věcně rozešly. Protože současně nebyly zjištěny ani žádné vady, pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí zrušit v důsledku zajištění práva obviněného na spravedlivý proces, rozhodl Nejvyšší soud o dovolání obviněného způsobem uvedeným v § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. Podle něj Nejvyšší soud dovolání odmítne, bylo-li podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř.

30. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. rozhodl Nejvyšší soud o tomto dovolání v neveřejném zasedání. Pokud jde o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, odkazuje se na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., podle něhož v odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí.